

Development of Knowledge Management Guidelines for Educational Institutions Under The Office of Nakhon Ratchasima Secondary Education Service Area

Korrakot Watkhaolam¹, and Lakkhana Sariwat²

¹Master Student, Master of Education Program in Faculty of Education, Mahasarakham University,
Mahasarakham Province, 44000, Thailand

² Faculty of Education, Mahasarakham University, Mahasarakham Province, 44000, Thailand

¹E-mail: 63010581003@msu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-2266-3614>

²Corresponding author e-mail: lakkana.sa@msu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-0335-3220>

Received 01/04/2023

Revised 30/04/2024

Accepted 15/05/2024

Abstract

Background and Aims: One of the resources for producing valuable and distinctive work is knowledge. The more you use knowledge, the more valuable it becomes because knowledge has no limits. More new things can be learned and more useful knowledge can be applied by the staff members of the educational institution who possess greater knowledge. Therefore, this research aims to (1) study the current conditions, desired conditions, and necessary needs for knowledge management of educational institutions under the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office. (2) To develop guidelines for knowledge management of educational institutions under the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office.

Methodology: There are 2 phases of this research, phase 1, is to study current conditions, desirable conditions, and the need for Knowledge Management of schools under the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office. The study samples were groups of 92 school' administrators and 249 teachers obtained by opening the Krejcie and Morgan (1970) chart and then using the stratified random sampling method. Each school is divided by size. Then, use the Simple Random Sampling method to find out the number of the study samples and get 341 of them. The research covered the questionnaire form as the tool and analyzed it by using basic statistics. Phase 2, is to develop guidelines for knowledge management of schools under the Nakhon Ratchasima Secondary Educational Service Area Office. The specific sample groups were 4 school administrators and teachers, 5 experts, and 5 senior experts interviewing and analyzing by the data analysis method.

Results: (1) The current conditions for knowledge management of schools under Nakhorn Rathasima Secondary Educational Service Area Office were at the average level, the overall desirable conditions were at the highest level, and ran the k of needs from the highest to the lowest were as follows, sharing knowledge, bringing the knowledge to the practice, creating and seeking knowledge, processing and screening the knowledge, the indicating of knowledge and the systematics of knowledge management. (2) Knowledge management guideline of the school under Nakhorn Rathasima Secondary Educational Service Area Office using the Deming cycle (PDCA) implemented in 6 steps, 30 guidelines as follows, 5 guidelines of knowledge identification procedures, 5 guidelines for creating and seeking knowledge, 5 guidelines of systemizing knowledge management, 5 guidelines of sharing knowledge, 5 guidelines of processing and screening the knowledge, 5 guidelines of bringing the knowledge to the practice. The 6 steps follow the Deming cycle (PDCA) processes as follows, (P) Plan is the cooperative planning of the school's administrators and the teachers for knowledge management. (D) Do is the implementation of knowledge management of the school through various methods. (C) Check is the schools' administrators monitor and check the results of the performance of all teachers. (A) The Act is monitoring and collecting information that reflects the results to all the interested people. The overall suitability assessment and the overall feasibility assessment were at a high level.

Conclusion: The Nakhorn Rathasima Secondary Educational Service Area Office's knowledge management status was found to be average, but ideal conditions were primarily ranked at the highest level, highlighting the need to improve knowledge creation, application, sharing, and systematization. Furthermore, a knowledge management guideline that was implemented in six strategic steps using the Deming cycle (PDCA) demonstrated a high degree of suitability and feasibility, highlighting the guideline's potential efficacy in enhancing knowledge management practices in the context of education.

Keywords: Knowledge Management; Developing Guidelines; Deming Cycle

การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครราชสีมา

กรกต วัดเข้าหลาม¹, และ ลักขณา สรีวัฒน์²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัด
มหาสารคาม 44000 ประเทศไทย

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม 44000 ประเทศไทย

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ความรู้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมีลักษณะเฉพาะตัว เนื่องจากความรู้เป็นสิ่งที่มีโดยไม่จำกัด ยิ่งใช้ยิ่งเพิ่ม ยิ่งใช้มากยิ่งมีคุณค่าเพิ่มมากขึ้น ยิ่งบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ มากเท่าใด ก็ยังสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้มากขึ้นขึ้นอีก และยังสามารถนำเอาความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา และ (2) พัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

ระเบียบวิธีการวิจัย: การดำเนินการวิจัยมี 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 92 คน และครูผู้สอน จำนวน 249 คน ได้มาโดยเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970) แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแต่ละโรงเรียนแบ่งตามขนาดโรงเรียน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวน 341 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 4 คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย: (1) สภาพปัจจุบันการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการนำความรู้ไปปฏิบัติ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ด้านการบ่งชี้ความรู้ และด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ (2) แนวทางการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

โดยวิธีการตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) มีการดำเนินการ 6 ขั้นตอน 30 แนวทาง ได้แก่ ขั้นตอนการบ่งชี้ความรู้ 5 แนวทาง ขั้นตอนการสร้างและแสวงหาความรู้ 5 แนวทาง ขั้นตอนการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ 5 แนวทาง ขั้นตอนการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ 5 แนวทาง ขั้นตอนการประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5 แนวทาง และขั้นตอนการนำความรู้สู่การปฏิบัติ 5 แนวทาง ทั้ง 6 ขั้นตอนดำเนินการตามกระบวนการของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ได้ดังนี้ (P) Plan คือการวางแผนร่วมกันของผู้บริหารและครูผู้สอนในการจัดการความรู้ (D) Do คือการดำเนินการจัดการความรู้ของสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ (C) Check ผู้บริหารสถานศึกษา มีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานของครูทุกท่าน และ (A) Act คือมีการตรวจสอบเก็บรวบรวมสารสนเทศ และสะท้อนผลย้อนกลับสู่ผู้ที่สนใจ โดยผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สรุปผล: สถานภาพการจัดการความรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมาอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีเงื่อนไขในอุดมคติอยู่ในระดับสูงที่สุด เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการปรับปรุงการสร้างองค์ความรู้ การประยุกต์ การแบ่งปัน และการจัดระบบ นอกจากนี้ แนวทางการจัดการความรู้ที่นำไปใช้ในหกขั้นตอนเชิงกลยุทธ์ โดยใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับสูง โดยเน้นย้ำถึงประสิทธิภาพที่เป็นไปได้ของแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างแนวทางปฏิบัติการจัดการความรู้ในบริบทของการศึกษา

คำสำคัญ : การจัดการความรู้; การพัฒนาแนวทาง; วงจรคุณภาพเดมมิ่ง

บทนำ

การบริหารงานภายในสถานศึกษาถือเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการจัดการศึกษาให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญต่อการบริหารและจัดการศึกษา โรงเรียนที่นักเรียนมีคุณภาพดีมักจะเป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารสนใจงานวิชาการ บทบาททางวิชาการของ ผู้บริหารยุคใหม่ จะต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง (Instructional Leadership) เป็นผู้จัดการที่เฉียบแหลม เป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี และเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล การบริหารโรงเรียนในยุคโลกาภิวัตน์นั้น เป็นยุคของการปฏิรูปการศึกษาและ การกระจายอำนาจทางการศึกษาจากส่วนกลางไปสู่ระดับโรงเรียน ส่งผลให้ผู้บริหารต้องใช้ความสามารถในการตัดสินใจและต้องมีความรู้ด้าน ำมีความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีเครื่องมือในการบริหารจัดการซึ่งเป็นเครื่องมือประเภทหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนไปสู่เป้าหมาย การบริหารโรงเรียน แนวใหม่จึงจำเป็นต้องนำการจัดการความรู้มาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

ในสังคมแห่งความรู้ “ความรู้” ถือว่า เป็นทรัพยากรหลักที่มีค่าอย่างยิ่งซึ่งแตกต่างจากปัจจัยการผลิตอื่น ๆ เนื่องจากความรู้เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลง และสร้างขึ้นใหม่ได้ตลอดเวลา ซึ่งสภาวะดังกล่าว ทำให้ความรู้กลายเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ ดังนั้นแนวคิดและหลักการบริหารจัดการความรู้ จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งสำหรับองค์กรในทุก

ระดับ การจัดการความรู้ และองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่งเนื่องจาก แนวคิดการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ การที่จะทำให้คนในองค์กรเรียนรู้ปัจจัยต่าง ๆ ทั้ง จากภายในและภายนอก เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาตนเองและการดำเนินงานขององค์กร ค้นหาวิธีทางใหม่ๆ ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งการจัดการความรู้เกิดขึ้นจากบริบทของโครงสร้างทางสังคมและองค์ความรู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจของมนุษย์ ดังที่อิงค์เพน (Inkpen) ได้อธิบายว่าปัจจัย 6 ประการ ที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ คือ วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น การให้คำมั่นสัญญาของผู้นำ บรรยากาศของความไว้วางใจ ความใจกว้างในการถ่ายทอดความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ของคนในองค์กร และการทำให้บรรลุผลสำเร็จ โดยองค์กรที่ จะประสบความสำเร็จจะต้องสามารถสร้าง รวบรวม และทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่าง บุคคลและองค์กร โดยการสร้างความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนปฏิสัมพันธ์ และความเป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งจะเกิดการถ่ายโอนความรู้ระหว่างบุคคล โดยสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ส่งเสริมการถ่ายโอนความรู้จะต้องมีการสร้างกลยุทธ์ที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ ความยืดหยุ่นและนวัตกรรม (ประพนธ์ ผาสุยัต, 2550)

ในองค์กรทางการศึกษาความรู้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมีลักษณะเฉพาะตัว เนื่องจากความรู้เป็นสิ่งที่มิได้โดยไม่จำกัด ยิ่งใช้ยิ่งเพิ่ม ยิ่งใช้มากยิ่งมีคุณค่าเพิ่มมากขึ้น ยิ่งบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ มากเท่าใด ก็ยิ่งสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้มากขึ้นขึ้นอีก และยังสามารถนำเอาความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น จึงกลายเป็น วงจรที่เพิ่มพูนได้ในตัวเองอย่าง ไม่สิ้นสุด ที่เรียกว่า “วงจรการเรียนรู้” (บุญดี บุญญากิจ และคณะ, 2549) การที่องค์กรจะรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันได้นั้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา เป็นหน่วยงานทางการศึกษาภายใต้กำกับของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2553 ที่กำหนดให้มีเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา รับผิดชอบการจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด จำนวน 50 โรงเรียน ครอบคลุม 27 อำเภอ ในจังหวัดนครราชสีมา และพบว่าการจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา มีการทำความเข้าใจและมอบหมายนโยบายเรื่องการจัดการความรู้ให้กับสถานศึกษาในสังกัดได้นำไปดำเนินการเพื่อพัฒนาองค์กร โดยให้ความสำคัญกับการให้ความรู้แก่ผู้จัดการความรู้ ผู้บริหารครู และบุคลากรทางการศึกษาก่อนเป็นอันดับแรก สถานศึกษาควรได้มีการทำความเข้าใจในเรื่องของการจัดการความรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. (2546)

จากรูปแบบการปฏิบัติงาน KORAT31 Model จะเห็นได้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมาให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ โดยให้ทุกโรงเรียนมีการจัดการความรู้ในโรงเรียน แต่ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ในการดำเนินงานของโรงเรียนที่นำการจัดการความรู้เข้ามาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนนั้น มาจากการที่ครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดความรู้และความเข้าใจ 5 ในการจัดการความรู้ และยังพบว่า ผลงานการดำเนินงานการจัดการความรู้ของโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และยอมรับ

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา เพื่อทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา อยู่ในระดับใด และเพื่อเป็นการพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา เพื่อเป็นการพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา บรรลุเป้าหมายตามรูปแบบการปฏิบัติงานตาม KORAT31 Model จะเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดการความรู้ให้กับผู้บริหารองค์กรสถานศึกษา รวมถึงผู้ปฏิบัติงานการพัฒนาบุคลากร และการนำข้อมูลมาต่อยอดในการดำเนินการจัดการความรู้ การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา เพื่อใช้เป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศผ่านการจัดการความรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

การทบทวนวรรณกรรม

วีโรจน์ สารรัตน์ (2548) กล่าวถึงการบริหารการศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

ธีระ รุญเจริญ (2550) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงการดำเนินการของกลุ่มบุคคลในการบริหารจัดการในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไป โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง หลักการตรวจสอบถ่วงดุล เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถพัฒนาคน (นักเรียน) ให้มีคุณภาพ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) กล่าวถึงการบริหารการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถความเป็นคนดีที่หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพซึ่งการจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือมาทำการสอนในสถาบันการศึกษาการปกครองนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี มีวินัยและอื่น ๆ

กล่าวโดยสรุป การบริหารการศึกษา คือ กระบวนการหรือกิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์มีการประสานความร่วมมือกันภายในองค์กรโดยใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ความคิด ความสามารถความ โดยอาศัยปัจจัยสำคัญการบริหารที่สำคัญหรือทรัพยากรการบริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ และพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้

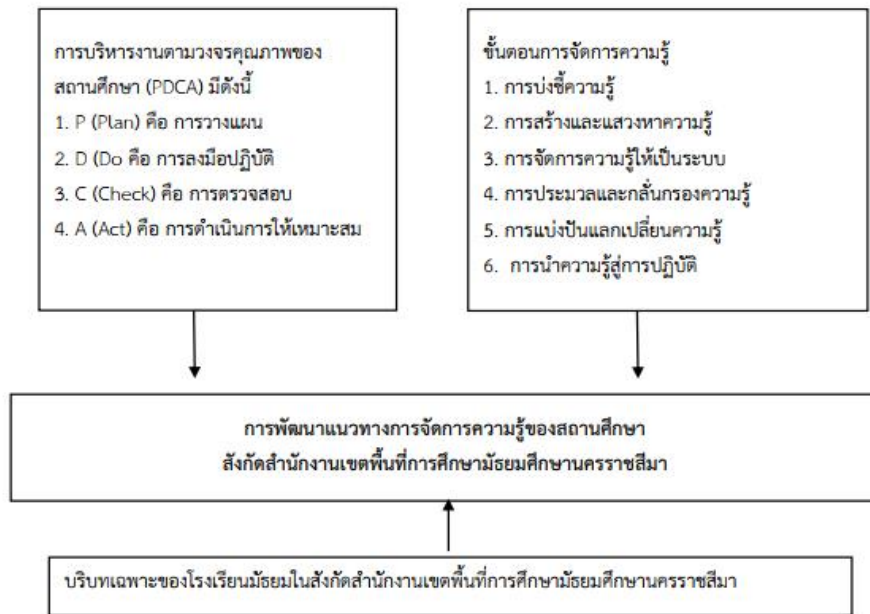
สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการความรู้ Knowledge Management (Km) หมายถึง การรวบรวมความรู้สู่การปฏิบัติ (Tacit Knowledge) ซึ่งเป็นความรู้ ที่เกิดจากการเรียนรู้ เจตคติในงาน ประสบการณ์การทำงาน และพฤติกรรมการทำงานของแต่ละบุคคล ซึ่งปฏิบัติงานเรื่องเดียวกันหรือคนละเรื่อง แล้วประชุมหรือสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันและกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เมื่อรวบรวมแล้วก็มีการนำความรู้ที่ได้มาสังเคราะห์ วิเคราะห์(Analysis) หรือจัดระบบใหม่ เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ ยอมรับข้อดีและจุดที่เป็นปัญหาของกันและกัน มีการจัดเก็บข้อสรุปทั้งมวลอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การยอมรับในกฎกติกาขององค์กร ที่ทุกคนยอมรับ แล้วนำมาเผยแพร่ความรู้เพื่อให้เกิดการต่อยอดความรู้หรือสร้างประโยชน์จากความรู้และนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและองค์กร รวมทั้งเป็นแบบอย่างต่อหน่วยงานอื่น อันจะยังเป็นประโยชน์ในวงวิชาการและงานการศึกษาต่อไป

สุชาติ สุรางค์กุล (2557) ได้สรุปไว้ว่า การจัดการความรู้คือการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กรซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด โดยสิ่งที่คล้ายกันและเป็นหัวใจสำคัญ คือ การทำงานโดยใช้ความรู้ การรวบรวมจัดทำเป็นคลังความรู้และเผยแพร่ กระจายความรู้เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด

จากการที่ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ แล้วสามารถสรุปได้ว่า ความหมายของการจัดการความรู้คือ การนำความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร มารวบรวมให้เป็นระบบ ผ่านกระบวนการวิเคราะห์สังเคราะห์ จนสามารถนำมาเป็นสารสนเทศ เพื่อให้ทุกคนได้เข้าถึงคลังความรู้ และสามารถนำไปพัฒนาตนเอง พัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และเพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครราชสีมา

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 50 โรงเรียน ปีการศึกษา 2565 ประกอบด้วย จำนวน 3,389 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ปีการศึกษา 2565 จำนวน 341 คน โดยเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970)(บุญชม ศรีสะอาด, 2553) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษากำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของประชากรที่สังกัดในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวน 341 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วได้ทำการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists)

5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับที่ดีที่สุด

4	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์	อยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์	อยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์	อยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา มีลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และได้กำหนดน้ำหนักคะแนนตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert Scale)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้ (1) ศึกษาหลักการ และวิธีการสร้างแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่ร่างแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ (2) นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ที่ได้จากการศึกษา ระยะที่ 1 มาใช้ร่างเป็นประเด็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ของการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง เชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 สามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล พร้อมระบุวัตถุประสงค์เพื่อเปิดรับการตอบแบบสอบถาม ผ่าน Google form ภายใน 2 สัปดาห์ เมื่อได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม แล้ว นำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ของแบบสอบถามที่มีลักษณะข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามแล้วมาหาร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ที่มีลักษณะประเภทมาตราส่วนประมาณค่าโดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

นำผลวิเคราะห์จากตอนที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความต้องการ (Modified Priority Needs Index : PNI modified)

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าความต้องการจำเป็นโดยรวมรายด้าน

การจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified} (I-D) D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน		
ขั้นตอนที่ 1 การบ่งชี้ความรู้	3.45	0.51	ปานกลาง	4.54	0.50	มากที่สุด	0.316	5
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและแสวงหาความรู้	3.34	0.56	ปานกลาง	4.52	0.50	มากที่สุด	0.353	2
ขั้นตอนที่ 3 การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	3.48	0.51	กลาง	4.52	0.48	มากที่สุด	0.299	6
ขั้นตอนที่ 4 การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	3.17	0.48	ปานกลาง	4.41	0.45	มากที่สุด	0.391	1
ขั้นตอนที่ 5 การประมวลและกลั่นกรองความรู้	3.40	0.84	ปานกลาง	4.51	0.66	มากที่สุด	0.326	4
ขั้นตอนที่ 6 การนำความรู้สู่การปฏิบัติ	3.34	0.99	ปานกลาง	4.55	0.69	มากที่สุด	0.362	2
โดยรวม	3.36	0.65	ปานกลาง	4.50	0.55	มากที่สุด	0.339	

จากตาราง 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมรายด้าน ดังนี้

สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.36) พิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกองค์ประกอบเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ขั้นตอนที่ 3 การจัดความรู้ให้เป็นระบบ ($\bar{X}$ = 3.48) ด้านที่ 1 การบ่งชี้ความรู้ ($\bar{X}$ = 3.45) ด้านที่ 5 การประมวลและกลั่นกรองความรู้ ($\bar{X}$ = 3.40) ด้านที่ 2 การสร้างและแสวงหาความรู้ ($\bar{X}$ = 3.34) ด้านที่ 6 การนำความรู้สู่การปฏิบัติ ($\bar{X}$ = 3.34) และด้านที่ 4 การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ($\bar{X}$ = 3.17)

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.43) มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่ 6 การนำความรู้สู่การปฏิบัติ ($\bar{X}$ = 4.55) ด้านที่ 1 การบ่งชี้ความรู้ ($\bar{X}$ = 4.54) ด้านที่ 2 การสร้างและแสวงหาความรู้ ($\bar{X}$ = 4.52) ด้านที่ 3 การจัดความรู้ให้เป็นระบบ ($\bar{X}$ = 4.52) ด้านที่ 5 การประมวลและกลั่นกรองความรู้ ($\bar{X}$ = 4.51) และด้านที่ 4 การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ($\bar{X}$ = 4.41)

ลำดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ขั้นตอน 4 การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (PNImodified = 0.391) ลำดับที่ 2 ขั้นตอนที่ 6 การนำความรู้การปฏิบัติ (PNImodified = 0.362) ลำดับที่ 3 ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและแสวงหาความรู้ (PNImodified = 0.353) ลำดับที่ 4 ขั้นตอนที่ 5 การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (PNImodified = 0.326) ลำดับที่ 5 ขั้นตอนที่ 1 การบ่งชี้ความรู้ (PNImodified = 0.318) และลำดับที่ 6 ขั้นตอนที่ 3 การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (PNImodified = 0.299)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นทางการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

1.1 สภาพปัจจุบันการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.36) พิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกองค์ประกอบ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ขั้นตอนที่ 3 การจัดความรู้ให้เป็นระบบ ($\bar{X}$ = 3.48) ด้านที่ 1 การบ่งชี้ความรู้ ($\bar{X}$ = 3.45) ด้านที่ 5 การประมวลและกลั่นกรองความรู้ ($\bar{X}$ = 3.40) ด้านที่ 2 การสร้างและแสวงหาความรู้ ($\bar{X}$ = 3.34) ด้านที่ 6 การนำความรู้การปฏิบัติ ($\bar{X}$ = 3.34) และด้านที่ 4 การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ($\bar{X}$ = 3.17)

1.2 สภาพที่พึงประสงค์การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.43) มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่ 6 การนำความรู้การปฏิบัติ ($\bar{X}$ = 4.55) ด้านที่ 1 การบ่งชี้ความรู้ ($\bar{X}$ = 4.54) ด้านที่ 2 การสร้างและแสวงหาความรู้ ($\bar{X}$ = 4.52) ด้านที่ 3 การจัดความรู้ให้เป็นระบบ ($\bar{X}$ = 4.52) ด้านที่ 5 การประมวลและกลั่นกรองความรู้ ($\bar{X}$ = 4.51) และด้านที่ 4 การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ($\bar{X}$ = 4.41)

1.3 ลำดับความต้องการจำเป็นการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ขั้นตอน 4 การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (PNImodified = 0.391) ลำดับที่ 2 ขั้นตอนที่ 6 การนำความรู้การปฏิบัติ (PNImodified = 0.362) ลำดับที่ 3 ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและแสวงหาความรู้ (PNImodified = 0.353) ลำดับที่ 4 ขั้นตอนที่ 5 การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (PNImodified = 0.326) ลำดับที่ 5 ขั้นตอนที่ 1 การบ่งชี้ความรู้ (PNImodified = 0.318) และลำดับที่ 6 ขั้นตอนที่ 3 การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (PNImodified = 0.299)

2. แนวทางการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

2.1 ผลการพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครราชสีมา พบว่าได้แนวทางการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครราชสีมา ที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) แนวคิดและหลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีการ ดำเนินการ และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยวิธีการตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) มีการดำเนินการ 6 ขั้นตอน 30 แนวทาง ได้แก่ ขั้นตอนการบ่งชี้ความรู้ 5 แนวทาง ขั้นตอนการสร้างและแสวงหาความรู้ 5 แนวทาง ขั้นตอน การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ 5 แนวทาง ขั้นตอนการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ 5 แนวทาง ขั้นตอนการประมวล และกลั่นกรองความรู้ 5 แนวทางและขั้นตอนการนำความรู้ไปปฏิบัติ 5 แนวทาง โดยทั้ง 6 ขั้นตอนดำเนินการ ตามกระบวนการของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ได้ดังนี้ (P) Plan คือการวางแผนร่วมกันของผู้บริหารและ ครูผู้สอนในการจัดการความรู้ (D) Do คือการดำเนินการจัดการความรู้ของสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ (C) Check ผู้บริหารสถานศึกษา มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานของครูทุกท่าน และ (A) Act คือมีการตรวจสอบ เก็บรวบรวมสารสนเทศ และสะท้อนผลย้อนกลับสู่ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับ มาก และผลการประเมินความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา พบว่าความเหมาะสมของแนวทางโดยรวม อยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย = 4.13, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยแล้ว สามารถเรียงลำดับความเหมาะสมได้ดังนี้ แนวคิดและหลักการ (ค่าเฉลี่ย = 4.55, S.D. = 0.55) เงื่อนไข ความสำเร็จ (ค่าเฉลี่ย = 4.50, S.D. = 0.50) วัตถุประสงค์ (ค่าเฉลี่ย = 0.44, S.D. = 0.80) และวิธีการดำเนินการ (ค่าเฉลี่ย = 4.09, S.D. = 0.068) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวม อยู่ ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.01, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย แล้วสามารถเรียงลำดับความเป็นไปได้ ดังนี้ เงื่อนไขความสำเร็จ (ค่าเฉลี่ย = 4.55, S.D. = 0.5) วัตถุประสงค์ (ค่าเฉลี่ย = 4.50, S.D. = 0.50) แนวคิดและหลักการ (ค่าเฉลี่ย = 4.45, S.D. = 0.55) และ วิธีการดำเนินการ (ค่าเฉลี่ย = 3.95, S.D. = 0.66) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

1.1 สภาพปัจจุบันการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา มีการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ไม่มากนักและมีความต้องการให้เกิดการ พัฒนาด้านการจัดการความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมชัย วรณสาร (2556) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการ พัฒนาครูโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ซึ่งผลการศึกษาสภาพปัจจุบันพบว่า สภาพการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับน้อย และต้องการให้เกิดการพัฒนากระบวนการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบโดยผ่านการมีส่วนร่วมของครูและการสนับสนุนของผู้บริหาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิศรุจ สารจุม (2563) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการความรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ไม่มากนักและมีความต้องการให้เกิดการพัฒนาด้านการจัดการความรู้

1.2 สภาพที่พึงประสงค์การจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การร่วมพัฒนาความรู้ในงานที่รับผิดชอบและเพิ่มเติมความรู้อยู่ตลอดเวลา มีการร่วมประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานนอกสถานศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ร่วมกันแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ทั้งในและนอกระบบ มีการร่วมแลกเปลี่ยนความรู้กับบุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อแสวงหาความรู้ร่วมกัน มีการนำผลการประเมินมาพัฒนาแผนและระบบในปีถัดไป มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการพัฒนาความรู้และองค์ความรู้ที่จะพัฒนาอย่างชัดเจน มีการร่วมปรับปรุงพัฒนาบรรยากาศและวัฒนธรรมในการทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิศรุจ สารจุม (2563) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่าสภาพที่พึงประสงค์การความรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีความต้องการให้เกิดการพัฒนาด้านการจัดการความรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของฉลาด จันทรสมบัติ (2550) ได้กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่ดำเนินการร่วมกันขององค์กรกลุ่มชุมชน มีการสร้างความรู้ที่เหมาะสม ตั้งใจത്യร่วมกัน วิจัยร่วมกัน ร่วมเรียนรู้ จัดความรู้ให้อยู่ในรูปที่เกิดการเรียนรู้ร่วมกันได้ จัดการให้การสร้างความรู้และ การเรียนรู้ ไปสู่การปฏิบัติสำเร็จผลประเมินผลการปฏิบัตินำไปสู่ปรับตัวอย่างต่อเนื่อง การจัดระบบการจัดเก็บความรู้และการเข้าถึงข้อมูล มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างและประยุกต์ใช้ความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้างเป็นความรู้หรือ นวัตกรรมและจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ ที่องค์กรจัดเตรียมไว้ เพื่อน าคความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนางาน พัฒนาคน และองค์กร

2. พัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา

แนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ประกอบด้วย ขั้นตอนการจัดการความรู้ 6 ขั้นตอน 30 แนวทาง ได้แก่ ด้านการบ่งชี้ความรู้ 5 แนวทาง ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ 5 แนวทาง ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ 5 แนวทาง ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยน

ความรู้ 5 แนวทาง ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5 แนวทาง และด้านการนำความรู้การปฏิบัติ 5 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของธีระวัฒน์ เยี่ยมแสง (2550) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการความรู้ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดการความรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ประกอบด้วย 11 กิจกรรม ดังนี้ 1) ทำความเข้าใจปรึกษาหารือขอความร่วมมือกับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ 2) ศึกษาสภาพการจัดการความรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ก่อนพัฒนารูปแบบ 3) ประชุมบุคลากรทำความเข้าใจการจัดการความรู้ 4) กำหนดคณะกรรมการจัดการความรู้และกลุ่มจัดการความรู้ กลุ่มปฏิบัติงาน 5) กำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจยุทธศาสตร์และเป้าหมายการจัดการความรู้ 6) จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วม 7) ดำเนินการจัดการความรู้เน้น 5 กิจกรรม คือ การแสวงหาความรู้การสร้างความรู้การจัดการเก็บความรู้การแบ่งปันความรู้และการนำความรู้ไปใช้ 8) จัดตั้งศูนย์จัดการความรู้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 9) ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการสร้างเว็บไซต์แก่บุคลากรผู้แทนกลุ่มปฏิบัติงานทุกกลุ่ม 10) สรุปและรายงานผลการจัดการความรู้และ 11) เผยแพร่ผลการจัดการความรู้และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณวัฒน์ พระงาม (2559) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การจัดการความรู้สำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย วัฒนธรรมองค์กร ระบบสารสนเทศ ระบบการบริหาร และภาวะผู้นำของผู้บริหาร วสันต์ ลาจันทร์ (2548) ได้ศึกษาการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า การจัดการความรู้ มีการปฏิบัติดีมากตามทัศนะของครูและผู้บริหารเรียงจากมากไปหาน้อยคือ ภาวะผู้นำขององค์กร ความเชื่อค่านิยมวัฒนธรรมของหน่วยงานเทคโนโลยีที่ใช้ในโรงเรียน การสื่อสารในโรงเรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติอันดับสุดท้ายคือ การวัดผลการจัดการความรู้ และองค์ประกอบที่ทำให้การจัดการความรู้ประสบผลสำเร็จในส่วนของสถานศึกษา ได้แก่ ส่งเสริมบุคลากรโดยสนับสนุนงบประมาณ มีนโยบายแผนงานชัดเจน ตลอดจนระบบสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน ด้านผู้บริหารต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนสร้างขวัญ กำลังใจโดยให้หลักพรหมวิหาร 4 เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบสูง ด้านครูผู้สอนต้องพร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลง นำเข้าองค์ความรู้ใหม่ บรรยากาศเป็นประชาธิปไตย ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง พัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่องประสานสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและเข้าใจหลักของการจัดการความรู้ส่วนทางด้าน

ผลการวิจัยขั้นตอนการบ่งชี้ความรู้ แสดงให้เห็นถึง การพัฒนาการจัดการความรู้ ต้องอาศัยองค์ความรู้ในเรื่องการจัดการความรู้และผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยใช้กระบวนการกลุ่มให้ทุกคนมีส่วนร่วมและลงมติสิ่งที่ต้องการศึกษาหรือต้องการพัฒนาซึ่งกระบวนการบ่งชี้ประเด็นความรู้ที่มีความสอดคล้องกับเทคนิคกลุ่มสมมติ (Nominal Group Technique) ซึ่งเป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้นโดย Andre L. Delbecq และ Andrew H. Van Deven ใน ค.ศ.1968 มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมแนวความคิดที่หลากหลายในเวลาอันสั้นใช้การประชุมแบบมีโครงสร้างให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มประมาณ 7 – 10 คน เขียนแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นคำถามที่ชัดเจนนำความคิดเหล่านั้นเข้าสู่กลุ่มเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนและทำความเข้าใจในความคิดเห็นของแต่ละบุคคลแล้วลงมติ โดยการประมาณค่า (Rating) หรือจัดเรียงลำดับความสำคัญส่วนจะตัดสินใจเลือกใช้วิธีใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับว่ามีความคิดที่ต้องการหา

มติด้านจำนวนมากหรือน้อย ถ้ามีจำนวนน้อยเพียงไม่กี่ข้อวิธีที่เหมาะสมก็คือ วิธีจัดเรียงลำดับความสำคัญ แต่ถ้ามีจำนวนมากหรืออาจจะมากกว่า 10 ข้อวิธีการที่เหมาะสมคือวิธีประเมินค่า

ผลการวิจัยขั้นตอนการสร้างและแสวงหาความรู้ แสดงให้เห็นถึงซึ่งขั้นตอนของแนวทางการจัดการความรู้ ต้องตรวจสอบและประเมินผลการจัดการความรู้ว่าได้ผลตามที่ต้องการหรือไม่วิธีการที่ใช้เหมาะสมหรือต้องมีการปรับปรุงอย่างไรเพื่อนำสู่การปรับปรุงรูปแบบการจัดการความรู้ให้เหมาะสมตรงประเด็นและสอดคล้องกับบริบทของงานมากขึ้นสอดคล้องกับ บุญดี บุญญาภิกิจ และคณะ (2548) ได้นำเสนอปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จด้านการวัดผลไว้ว่าองค์กรจะไม่สามารถพัฒนาปรับปรุงได้เลยถ้าไม่ทราบถึงสถานะปัจจุบันและองค์กรจะไม่มีทางทราบถึงสถานะปัจจุบันถ้าไม่มีการวัดผลดังนั้นการวัดผลของการจัดการความรู้จะช่วยให้องค์กรสามารถทบทวนประเมินผลและทำการปรับปรุงกลยุทธ์และกิจกรรมต่าง ๆ

ผลการวิจัยขั้นตอนการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ แสดงให้เห็นถึงการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบนี้ประเด็นสำคัญของระบบประกอบด้วยคนสถานที่วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณซึ่งการจัดระบบ ส่วนนี้จะทำให้เกิดกิจกรรมด้านการจัดการความรู้ขึ้นในองค์กรได้อย่างเป็นระบบซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนผังก้างปลาหรือเรียกว่าแผนผังอิชิกาวา (Ishikawa Diagram) ตามชื่อผู้พัฒนาแผนผังก้างปลาได้รับการพัฒนาครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ.1943 (พ.ศ.2486) โดยศาสตราจารย์คาโอรุ อิชิกาวาแห่งมหาวิทยาลัยโตเกียวที่ได้แสดงความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบระหว่างสาเหตุหลายสาเหตุที่เป็นไปได้ ที่ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาหนึ่งปัญหาไว้ว่าประกอบด้วย 4M1E ได้แก่ 1) Man คนงานหรือพนักงานหรือบุคลากร 2) Machine เครื่องจักรหรืออุปกรณ์อำนวยความสะดวก 3) Material วัตถุดิบหรืออะไหล่อุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้ในกระบวนการ 4) Method กระบวนการทำงาน 5) Environment สภาพอากาศสถานที่ความสว่างและบรรยากาศการทำงาน (บุญดี บุญญาภิกิจ และคณะ, 2548) สำหรับส่วนประกอบด้านกระบวนการทำงาน (Method)

ผลการวิจัยขั้นตอนการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ให้ความสำคัญกับบทบาทของบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการความรู้ในหน้าที่คุณอำนวยคุณกิจคุณลิขิตซึ่งมีบทบาทสำคัญในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งทั้ง 3 บุคคลนี้ทุกคนต่างรับนโยบายจากผู้บริหารหรือคุณเอื้อซึ่งจะเป็นผู้กำกับดูแลให้การจัดการความรู้ นั้นประสบความสำเร็จสอดคล้องกับบุญดี บุญญาภิกิจและคณะ (2548) ซึ่งได้นำเสนอเกี่ยวกับบุคคลผู้มีส่วนสำคัญในการจัดการความรู้ไว้ว่าได้แก่คุณเอื้อ คุณอำนวย คุณกิจคุณประสานโดยคุณเอื้อหมายถึงผู้บริหารสูงสุด (CEO) คุณอำนวย (Knowledge Facilitator, KF) เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในการจัดการความรู้ความสำคัญของคุณอำนวยอยู่ที่การเป็นนักจุดประกายความคิดและการเป็นนักเชื่อมโยงโดยต้องเชื่อมโยงระหว่างผู้ปฏิบัติ (“คุณกิจ”) กับผู้บริหาร (“คุณเอื้อ”) เชื่อมโยงระหว่าง “คุณกิจ” ต่างกลุ่มภายในองค์กร, และเชื่อมโยงการจัดการความรู้ภายในองค์กรกับภายนอกองค์กรโดยหน้าที่ของคุณกิจ (KnowledgePractitioner, KP) “คุณกิจ” หรือผู้ปฏิบัติงาน และคุณประสาน (Network Manager) เป็นผู้ที่คอยประสานเชื่อมโยงเครือข่ายการจัดการความรู้ระหว่างหน่วยงานให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงที่กว้างขึ้นเกิดพลังร่วมมือทางเครือข่ายในการเรียนรู้และยกระดับความรู้แบบทวีคูณ

ผลการวิจัยขั้นตอนการประมวลและกลั่นกรองความรู้นี้ ให้แนวทางการจัดการความรู้ในองค์ประกอบการประมวลและกลั่นกรองความรู้ใช้วิธีการประมวลภาษาและกลั่นกรองเพื่อรวบรวมองค์ความรู้และนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้มาสอดคล้องกับพวงพรรณ แสงนาโก (2559) ได้นำเสนอความหมายเกี่ยวกับการประมวลและกลั่นกรองความรู้ไว้ว่าหมายถึงโรงเรียนต้องประมวลความรู้ให้อยู่ในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่ายและสามารถใช้ได้ง่าย ซึ่งอาจทำได้หลายลักษณะคือ การจัดทำรูปแบบปรับปรุงรูปแบบเรียบเรียงติดต่อและปรับปรุงเนื้อหาเอกสารให้มีคุณภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกันในแง่ต่าง ๆ ทั้งทั้งโรงเรียนและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อเนก ไชโย (2556) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบการจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1 มี 6 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและแสวงหาความรู้ ขั้นตอนที่ 2 การเข้าถึงความรู้มีขั้นตอนที่ 3 การแลกเปลี่ยนความรู้ ขั้นตอนที่ 4 การประมวลและกลั่นกรองความรู้ ขั้นตอนที่ 5 การจัดเก็บความรู้ ขั้นตอนที่ 6 การนำความรู้ไปใช้

ผลการวิจัยขั้นตอนการนำความรู้สู่การปฏิบัติแสดงให้เห็นถึงกระบวนการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ประเมินผลการใช้และจัดเก็บองค์ความรู้โดยมีการร่วมตรวจสอบและอภิปรายผลการแก้ไขหรือการพัฒนานั้นเพื่อนำสู่การปรับปรุงต่อไปสอดคล้องกับผลการวิจัยของบัณฑิต ฉัตรวิโรจน์ (2550) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการความรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครูผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการความรู้ซึ่งได้รับการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญที่ระดับมากที่สุดมีลักษณะเด่นคือการบูรณาการการจัดการความรู้กระบวนการกลุ่มและเรียนรู้แบบร่วมมือการเรียนรู้แนวสร้างสรรค์นียมการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติและการประเมินผลตามสภาพจริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ควรนำแนวทางการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งประกอบด้วย การสร้างและแสวงหาความรู้ การนิเทศติดตามผลและการประเมินผล การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้การจัดเก็บความรู้การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรการวางแผนการติดต่อสื่อสาร การสร้างความรู้การยกย่องชมเชยและการให้รางวัล ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารเกิดแนวทางในการใช้ความรู้และสามารถนำไปพัฒนางานด้านการบริหารได้อย่างมั่นใจ ส่งเสริมให้กระบวนการบริหารมีประสิทธิภาพ โรงเรียนประสบความสำเร็จ

1.2 สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมพัฒนาการจัดการความรู้ในสถานศึกษาจะทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการความรู้มากยิ่งขึ้น อาทิ การเข้ารับการฝึกอบรม การประชุม สัมมนา การศึกษาต่อ และศึกษาดูงาน เป็นต้น

1.3 ครูควรพัฒนาตนเองเกี่ยวกับทักษะความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่อวิชาชีพครูโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสวงหาความรู้ ซึ่งจะส่งผลให้ครูได้รับความรู้ใหม่ ๆ และสามารถพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนแก้ปัญหาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้นและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สภาพปัจจุบันการจัดการความรู้ ของสถานศึกษาสังกัดสภานักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ในชั้นตอนที่ 6 มีค่าเฉลี่ย = 3.34 และเรียงลำดับความต้องการจำเป็นอยู่ในอันดับ 2 ควรศึกษาวิจัย การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา ในเชิงลึกเพื่อการดำเนินการจัดการความรู้ของสถานศึกษาได้มีการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อพัฒนาการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและโอกาสของความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษาโดยใช้ทฤษฎีๆ ในการดำเนินการจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและโอกาสของความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

2.4 ควรวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ก). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ:

กระทรวงศึกษาธิการ.

ฉลาด จันทสมบัติ. (2550). การพัฒนาคนของประเทศไทยปี 2550: เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนา

คน. *Journal of Administration and Development, Mahasarakham University*, 1(1), 114-127.

เฉลิมชัย วรรณสาร. (2556). *การพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด*

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต:

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ณวัฒน์ พระงาม. (2559). การพัฒนากลยุทธ์การจัดการความรู้สำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. *วารสารวิชาการ*

อุตสาหกรรมศึกษา, 10(2), 85 – 94.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

ธีระวัฒน์ เยี่ยมแสง. (2550). *การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม*

เขต 1. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์. (2550). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบการจัดการความรู้ เพื่อเสริมสร้าง*

สมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด.(2553). *การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- บุญดี บุญญากิจ และคณะ. (2549). *การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติบริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- บุญดี บุญญากิจ. (2548). *การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จีรวัฒน์เอ็กซ์เพรส.
- ประพนธ์ ผาสุขยัต. (2550). *การจัดการความรู้แบบมือใหม่หัดขับ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ไยไหม.
- พวงพรรณ แสงนาโก. (2559). *การจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอเขาสมิงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด*.วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วสันต์ ลาจันทร์. (2548). *การจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 4*. รายงานการศึกษานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2548). นวัตกรรมกับกระบวนการศึกษาศตวรรษ ที่ 21. *Journal of Yanasangvorn Research Institute Mahamakut Buddhist University*, 7(2), 268-283.
- วิรุจ สารจุม. (2563). *การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุชาติ สุรางค์กุล. (2557). แนวทางการจัดการเอกสารจดหมายเหตุในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษาวิทยาลัยขอนแก่น. *KKU Research Journal (Graduate Studies)*, 10(3), 145-156.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 28(1), 140-153.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2556). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อเนก ไชโย. (2556). *การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต1*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607 – 610